

СТУДИЈА

за утврђување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио на локално ниво, на подрачјето на општина Струмица

декември, 2020 година

СОДРЖИНА

Вовед.....	3
Постојна понуда.....	4
Економско работење на постојните радиостаници.....	8
Податоци за слушаноста на радиостаниците.....	10
Потенцијална публика.....	12
Потенцијални огласувачи.....	13
Заклучоци.....	14

Вовед

Со цел да утврди дали постои оправданост за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за локално радио на подрачјето на Струмица, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (во понатамошниот текст: АВМУ) ја изработи оваа студија во која е даден преглед на состојбите од аспект на постојната понуда на содржини кај радиостаниците кои емитуваат програма на подрачјето на оваа општина, од аспект на пазарниот потенцијал и од аспект на нивната слушаност.

Причината за изработка на студијата е доставено „Барање“ (наш бр. 08-3387 од 04.09.2020 година) од страна на физичкото лице Горан Кукиќ од Струмица за добивање дозвола за говорно-музичко радио на подрачјето на оваа општина во кое, како што наведува, *„свој интерес би нашле различни генерации на слушатели, би било радио-програмски сервис кој истовремено би претставувал медиум од локален и национален интерес, но и би го издигнувал квалитетот во креирањето на вкусот кај потенцијалните слушатели“*.

Имајќи го предвид доставеното барање, АВМУ се обрати до Агенцијата за електронски комуникации (допис бр. 08-3387/2 од 04.09.2020 година) и побара информација дали во подрачјето на општина Струмица постои слободна фреквенција којашто може да се искористи за емитување радиопрограма. На 29.09.2020 година АВМУ беше известена (допис бр. 08-3387/4) дека *„...во пограничниот регион се регистрирани голем број на радиоемисии од соседните држави со значително високо ниво. Доколку идниот корисник се согласува на евентуална појава на интерференции од соседните држави, може да се определат начелни параметри според кои треба да се изработи техничко решение за покривање на градот Струмица и тоа:*

- *Можни локации на предавател: Струмица споменик, Струмица баир, Струмица кале;*
- *Ефективна иззрачена моќност: 300 W;*
- *Фреквенција: 91.0 MHz."*

Во врска со ова известување АВМУ го информираше лицето Горан Кукиќ (допис бр. 08-3387/5 од 01.10.2020 година) и побара од него да се изјасни дали се согласува со евентуална појава на интерференции од соседните држави. На 07.10.2020 година ова физичко лице ја информираше АВМУ дека се согласува со наведените услови, односно дека е заинтересирано за добивање дозвола за радио емитување.

Постојна понуда

Радио програма на подрачјето на општина Струмица емитуваат две комерцијални и една непрофитна радиостаница, и тоа:

- Трговско радио-дифузно друштво ЕКСПРЕС-РАДИО ДООЕЛ Струмица, кое е музичко-говорно радио од општ формат, односно радио кај кое емитуваната музика е од различни музички жанрови и ниту еден од нив не е застапен со повеќе од 70% во вкупно емитуваната музика во текот на една седмица;
- Трговско радиодифузно друштво ХИТ РАДИО ДООЕЛ Струмица, кое е музичко радио од специјализиран формат, односно радио кај кое еден вид музика е застапен со најмалку 70% во вкупно емитуваната музика во текот на една седмица; и
- Непрофитна радиодифузна установа РАДИО МАРИЈА-БЛАГОВЕСТ Струмица, која е програмски сервис наменет за христијанското население на подрачјето на општина Струмица.

Структура на планираната неделна програма

Структура	Времетраење		
	РА Експрес	РА Хит	РА Марија-Благовест
Говорен дел	12:00:00	05:00:00	50:34:00
Музика	131:00:00	138:30:00	76:21:30
Други програмски сегменти	25:00:00	24:30:00	41:04:30

Говорниот дел од програмата на сите три радиостаници се емитува на македонски јазик. Најмногу говор во текот на една седмица емитува РА Марија-Благовест - 50 часа и 34 минути. РА Експрес неделно емитува 12 часа говорен дел, додека РА Хит пет часа.

Од говорните содржини на програмскиот сервис на РА Марија-Благовест, 21 час и 56 минути се програми кои исполнуваат информативна функција. Од нив, најголем дел се информативно-забавни програми (осум часа и 24 минути). Од говорните содржини со образовна функција, радиостаницата во текот на една недела најмногу емитува друга образовна програма (17 часа и 17 минути), а од содржините со забавна функција најмногу емитува забавно-образовна програма (45 минути). Имајќи предвид дека станува збор за сервис наменет за христијанското население,

овој радиодифузер 36 часа, 52 минути и 30 секунди неделно одвојува за верски програми, служби и проповеди¹.

Најголем дел од говорните содржини на РА Експрес се програми со информативна функција, коишто неделно се емитуваат во времетраење од седум часа. Од нив, дури пет часа се одвојуваат за емитување вести/ТВ дневници. Од програмите со образовна функција РА Експрес емитува само образовна програма и документарна програма, секоја по половина час неделно, а од програмите со забавна функција по еден час и триесет минути емитува забавна говорна шоу програма и спортска програма, а еден час забавно-информативна програма.

Деталната структура на говорниот дел којшто неделно се емитува на РА Експрес и РА Марија-Благовест е претставена во табелата подолу. Поради тоа што учеството на говорните содржини на РА Хит во вкупно емитуваната неделна програма е 3,5%, оваа радиостаница нема обврска до Агенцијата да доставува податоци за времетраењето на видовите програми.

Структура на говорниот дел од планираната неделна програма

Видови програми		Времетраење по вид програма (часови и минути)	
		РА Експрес	РА Марија-Благовест
Информативна функција	Вести/ТВ дневници	05:00:00	05:35:00
	Актуелно-информативна програма		
	Актуелно-информативна програма со документаристички пристап		
	Актуелно-информативна говорна шоу програма		
	Преноси или снимки од седници на органите на власта		
	Преноси или снимки од седници на општествено-политички настани		
	Информативни магазини		
	Специјализирани информативни емисии		01:03:00
	Информативно-забавна програма	01:00:00	08:24:00
	Инфо-сервис	00:30:00	00:54:00
	Информативна програма од областа на уметноста, културата и хуманистичките науки	00:30:00	06:00:00
	Друга информативна програма		
Образовна	Образовна програма	00:30:00	06:18:00
	Образовно-забавна програма		01:48:00
	Образовно-забавна програма за физичка култура и рекреација		
	Документарна програма	00:30:00	

¹ Согласно Упатството за начинот на класификација на видовите аудиовизуелни и аудио програми, верските програми, служби и проповеди се содржини кои не подлежат на класификација. Упатството е достапно на: https://avmu.mk/wp-content/uploads/2017/06/Upatstvo_za_nacinot_na_klasifikacija_na_vidovite.pdf

	Документарно-забавна програма		
	Образовна програма од областа на уметноста, културата и хуманистичките науки		00:48:00
	Документарна програма со религиозна тематика		01:21:00
	Друга образовна програма		17:17:00
Забавна функција	Забавно-информативна	01:00:00	
	Забавна говорна шоу програма	01:30:00	
	Забавно-образовна програма		00:45:00
	Забавно-документарна програма		
	Програми со хороскоп/тарот/јасновидци или толкување соништа		
	Спортска програма (пренос или снимка од спортски натпревари или настани и спортски магазини)	01:30:00	
	Радио драма (серији, серијали, хумор и сатира)		00:21:00
	Музичка програма (музичко-говорни програмски целини, снимки и преноси од концерти, музички фестивали, опера и слично, музички спотови, музичка реалистична програма)		
	Игри (натпревари со ниска продукциска вредност, натпревари со висока продукциска вредност, квизови, игри на среќа и наградни игри)		
	Друга забавна програма		
	Вкупно	12:00:00	50:34:00

Од вкупно 131 час музика неделно колку што се емитуваат на програмскиот сервис на РА Експрес, 81% е забавна, а 19% е народна музика. Најзастапен жанр е поп музиката (57%).

Структура на планираната музика (неделно)

Вид	Жанр	Времетраење (%)		
		РА Експрес	РА Хит	РА Марија-Благовест
Народна	Традиционална	8%	1%	25%
	Етно/World music			5%
	Новосоздадена народна музика	11%	4%	5%
	Вкупна народна музика	19%	5%	35%
Популарна (забавна)	Поп	57%	71%	25%
	Џез		1%	
	Блуз		1%	
	Рок/Рок енд рол	15%	20%	
	Електронска музика/техно	9%	2%	
	Вкупна забавна музика	81%	95%	25%
Класична				10%
Духовна				30%
	Вкупна музика	100%	100%	100%

РА Хит емитува 138 часа и 30 минути музика неделно. Од нив, 95% се забавна, а 5% се народна музика. И кај оваа радиостаница доминантен жанр е поп музиката, со учество од 71% во структурата на планираната музика во текот на неделата.

Најмалку музички содржини, во времетраење од 76 часа 21 минута и 30 секунди неделно, емитува непрофитната радиостаница РА Марија-Благовест. Од нив, 35% се народна, 30% духовна, 25% забавна и 10% класична музика. Најзастапен жанр од народната е традиционалната музика, а од забавната се емитува само поп музика.

Половина од музиката што ја емитуваат РА Експрес и РА Марија-Благовест е на македонски јазик, додека кај РА Хит на македонски јазик е 40% од емитуваната музика. После македонската, позначајно учество во вкупно емитуваната музика кај РА Експрес има музиката на хрватски јазик (20%), кај РА Хит музиката на српски јазик (25%), а кај РА Марија-Благовест музиката на хрватски и англиски јазик (секоја со по 20%).

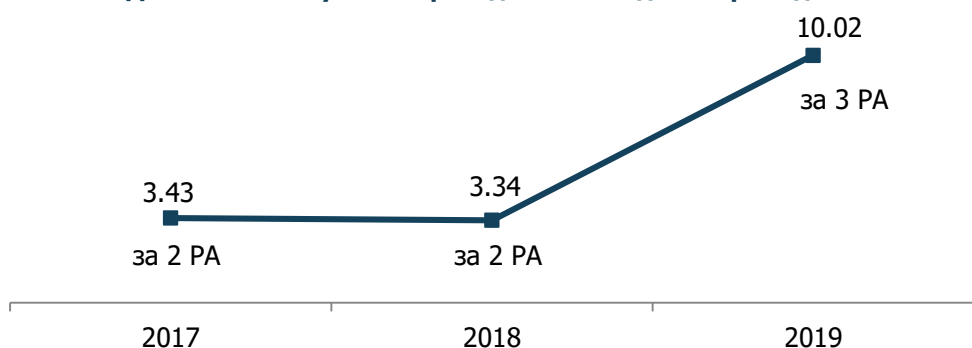
Структура на музиката по јазик

Јазик	Процент		
	РА Експрес	РА Хит	РА Марија-Благовест
Македонски	50%	40%	50%
Албански			
Српски	15%	25%	
Турски			
Ромски			
Влашки			
Бошњачки	1%		
Хрватски	20%	15%	20%
Словенечки			
Англиски	10%	20%	20%
Француски	1%		
Шпански	1%		
Португалски			
Други јазици	2%		10%
Вкупно	100%	100%	100%

Економско работење на постојните радиостаници

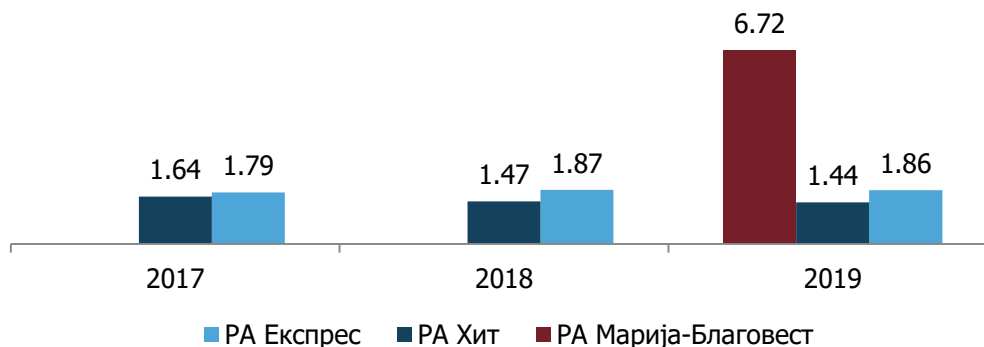
Во 2019 година, трите радиостаници заедно оствариле вкупни приходи во износ од 10.02 милиони денари. Приходите на локалниот радиски пазар на подрачјето на општина Струмица во 2018 година, кога програма емитуваа само радиостаниците Експрес и Хит, изнесуваа 3.34 милиони денари, а во 2017 година 3.43 милиони денари. Значи, зголемувањето на вкупните приходи (за три пати повеќе во споредба со 2018 година) во последната година се должи на приходите кои ги прикажала непрофитната радиостаница Марија-Благовест, а коишто биле остварени од донации.

Движење на вкупните приходи во последните три години

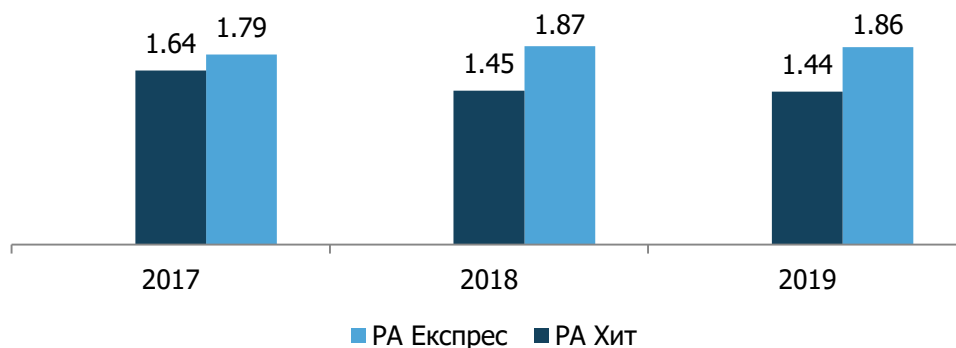
Во последните три години, приходите на РА Експрес биле највисоки во 2018 година (1,87 милиони денари), додека на РА Хит во 2017 година (1,64 милиони денари). РА Марија-Благовест во првата година од своето работење (2019 година) остварила приходи во вкупен износ од 6,72 милиони денари.

Вкупни приходи по радиостаници

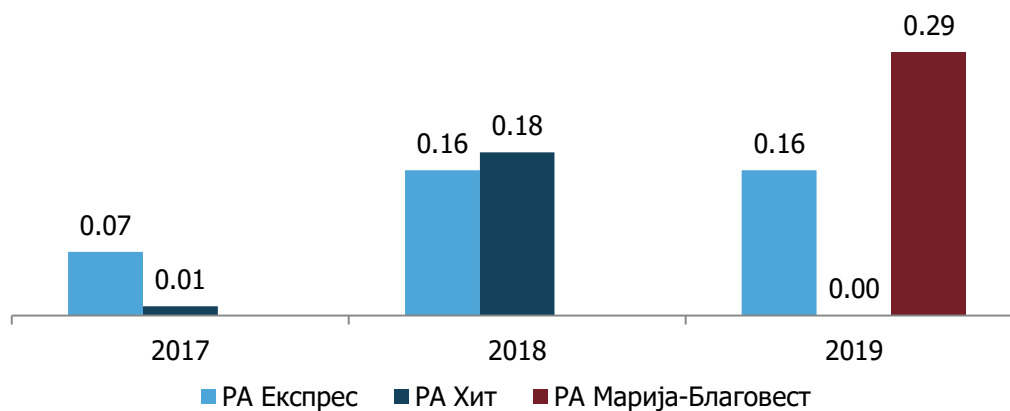
Во 2017 и 2019 година, приходите од реклами биле единствен извор на приходи за РА Експрес и за РА Хит. Во 2018 година од реклами биле 100% од приходите на РА Експрес и 98,64% од приходите на РА Хит.

Приходи од реклами по радиостаници

Во секоја од последните три години РА Експрес и РА Хит работеле со добивка. Во 2019 година РА Експрес остварила добивка од 0,16 милиони денари, РА Хит незначителна добивка од 1.258,00 денари, а РА Марија-Благовест добивка од 0,29 милиони денари.

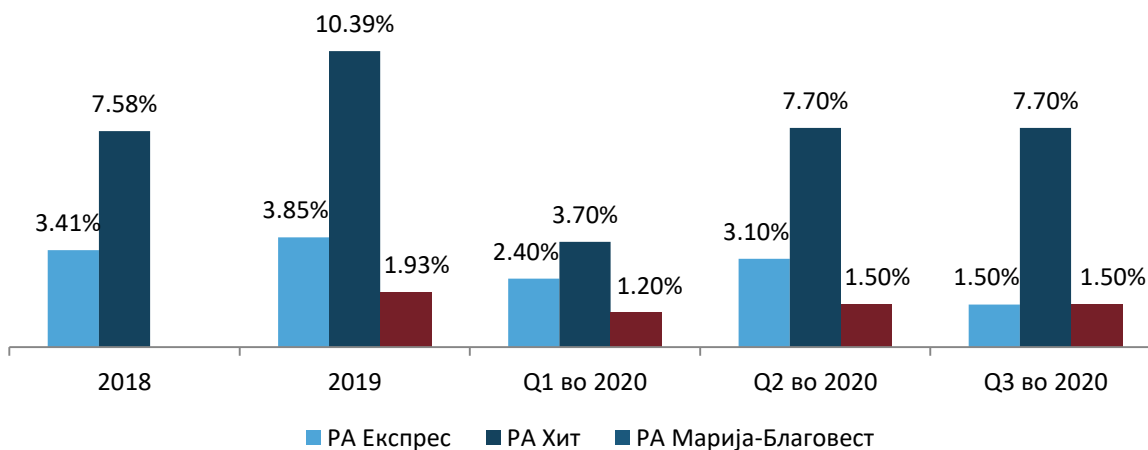
Финансиски резултат од работењето

Податоци за слушаноста на радиостаниците

Најслушана локална радиостаница на подрачјето на Струмица е РА Хит². Нејзиниот просечен дневен досег во 2018 година бил за 2,2 пати повисок од досегот на РА Експрес, а во 2019 година за 2,7 пати повисок од досегот на РА Експрес и за 5,4 пати повисок од досегот на РА Марија-Благовест. Во 2020 година, РА Хит имала еднаков просечен дневен досег во вториот и третиот квартал од годината (7,70%), а двојно понизок во првиот квартал (3,70%). РА Експрес имала највисок дневен досег во вториот (3,10%), а најнизок во третиот квартал од 2020 година (1,50%), додека досегот на РА Марија-Благовест бил ист во вториот и третиот квартал, односно 1,50% од испитаниците одговориле дека ја слушале оваа радиостаница подолго од една минута во текот на претходниот ден.

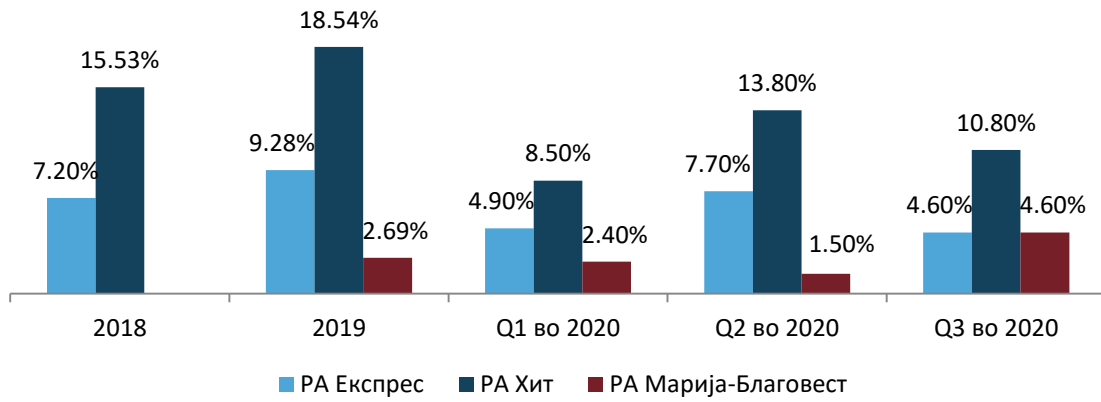
Просечен дневен досег

На сликата подолу се претставени податоците за просечниот неделен досег на овие радиостаници, кој претставува однос помеѓу популацијата што ја слушала радиостаницата подолго од една минута во било кој период од претходната недела и популацијата на територијата на којашто радиостаницата емитува програма. Во 2020 година, просечниот неделен досег на РА Експрес и РА Хит бил највисок во вториот, а на РА Марија-Благовест во третиот квартал од годината. Податоците за слушаноста во четвртиот квартал ќе бидат обезбедени на почетокот од 2021 година.

² Податоците за слушаноста се обезбедени со истражувања на јавното мислење, кои за АВМУ редовно ги спроведува истражувачка агенција избрана согласно Законот за јавните набавки.

Просечен неделен досег

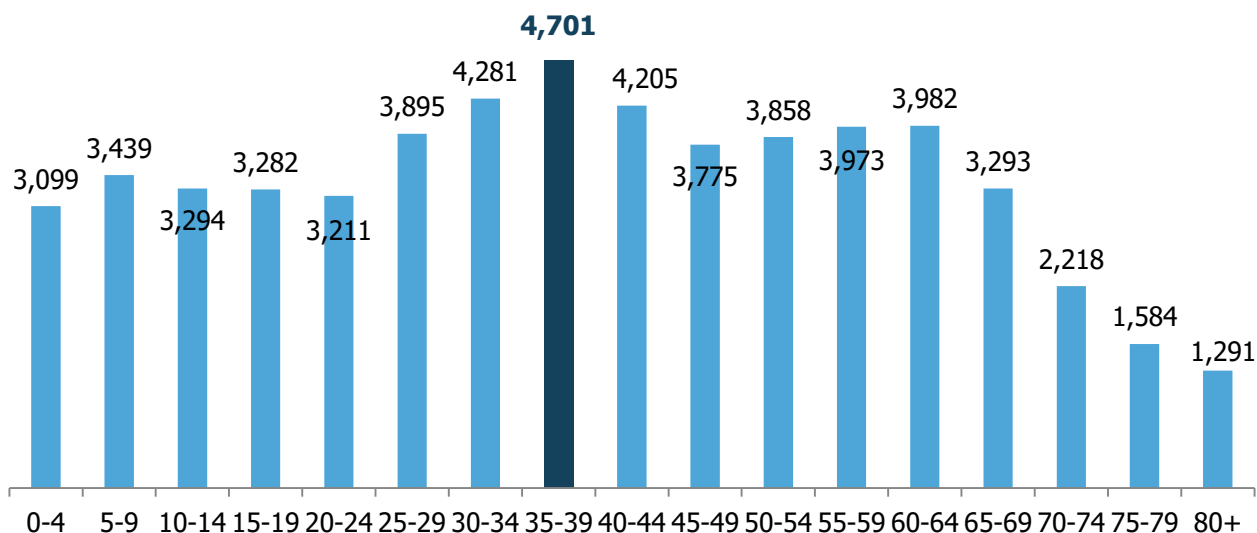

Потенцијална публика

Според податоците од Државниот завод за статистика, вкупниот број на жители во општина Струмица на 31.12.2019 година изнесувал 57.381 лице. Застапеноста според пол била речиси иста, односно 49,88% биле мажи (28.623 жители), а 50,12% биле жени (28.758 жителки).

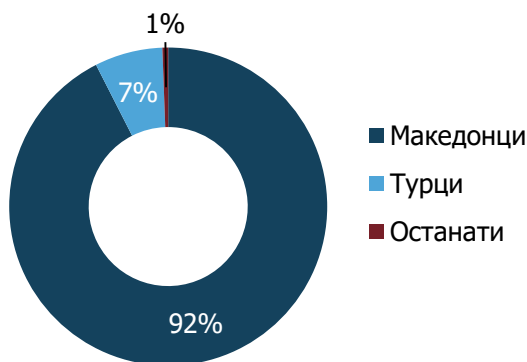
Од аспект на старосната структура, најбројно е населението на возраст од 35 до 39 години (4.701 жител).

Структура на населението по возраст

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија од 2002 година, 50.258 од жителите на оваа општина биле Македонци, 3.754 биле Турци, 185 Срби, 147 Роми, шест Бошњаци, по три Албанци и Власи и 320 биле од други националности.

Структура на населението според етничка припадност

Потенцијални огласувачи

Најчести огласувачи во локалните медиуми се претпријатијата кои се активни во локалните подрачја каде што тие емитуваат програма. На подрачјето на општина Струмица, бројот на активни деловни субјекти на 31.12.2019 година изнесувал 2.541. Од нив, најбројни биле микро претпријатијата, т.е. претпријатијата кај кои во секоја од последните две пресметковни години, односно во првата година од работењето биле исполнети следните два критериуми: просечниот број на вработени, врз основа на часовите на работа, бил до 10 работници и бруто приходот што го остварил субјектот од кој било извор не надминувал 50.000 евра во денарска противвредност.

Број на активни деловни субјекти

година	микро	мали	средни	големи	вкупно
2019	1,693	800	30	18	2,541
2018	1,582	817	28	15	2,442
2017	1,579	812	20	13	2,424

Во периодот од 2017 до 2019 година, бројот на активни деловни субјекти на територијата на општина Струмица се зголемувал од година в година, при што во 2018 година имало 18 субјекти повеќе отколку во 2017 година, а во 2019 година имало дури 99 субјекти повеќе отколку во 2018 година.

Заклучоци

Радиограма на подрачјето на општина Струмица емитуваат три радиостаници, од кои едно е музичко-говорно радио од општ формат (РА Експрес), едно музичко радио од специјализиран формат (РА Хит) и едно непрофитно радио наменето за христијанското население (РА Марија-Благовест).

Во Барањето до Агенцијата подносителот покажува интерес за говорно-музичко радио коешто во својата програма *„предвидува продукција од информативен, забавен, документарен и образовен и хумористичен карактер, а ќе бидат застапени и емисии од културата, радио портрети, како и контактни тематски емисии.“*

Имајќи предвид дека на подрачјето на Струмица не постои говорно-музичко радио, а притоа водејќи сметка за обезбедувањето разновидност и богатство на програмски содржини, заклучокот што произлегува од оваа Студија е дека **постои оправданост за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио емитување на локално ниво, на подрачјето на општина Струмица, и тоа за програмски сервис говорно-музичко радио од општ формат во кое застапените видови програми остваруваат најмалку две од трите медиумски функции, на македонски јазик.**